

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять
з дисципліни

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

*(для студентів 4 курсу денної і 5 курсу заочної форм навчання напрямів
підготовки 0501 – "Економіка і підприємництво", 6.030509 „Облік і аудит" та
6.030504 " Економіка підприємства")*

ХАРКІВ
ХНАМГ
2011

Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни „Оподаткування підприємств” (для студентів 4 курсу денної і 5 курсу заочної форм навчання напрямів підготовки 0501 – "Економіка і підприємництво", 6.030509 „Облік і аудит" та 6.030504 " Економіка підприємства") / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Л. О. Кизилова – Х.: ХНАМГ, 2011. – 30 с.

Укладач: к. е. н., доц. Л. О. Кизилова

Рецензент: к. е. н., проф. Н. І. Гордієнко

Рекомендовано кафедрою „Облік і аудит ”, протокол № 14 від 30.06. 2010р.

1. Загальні положення

Мета та завдання вивчення дисципліни : Формування знань з організації і функціонування податкової системи, проведення податкової політики в Україні та практичних навичок розрахунків і платежів сум податків до бюджетів.

Предмет вивчення у дисципліні : Відносини держави і суб'єктів підприємницької діяльності з приводу формування фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів

Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни **"Оподаткування підприємств"** – 108 годин

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Теоретичні основи оподаткування

1. Сутність податків. Функції податків.
2. Принципи оподаткування.
3. Класифікація об'єктів оподаткування. Джерела й способи сплати податків.
4. Класифікація податків.
5. Патентування підприємницької діяльності.
6. Місцеві податки та збори

ЗМ 2. Непряме оподаткування.

1. Акцизний збір.
2. Податок на додану вартість.

ЗМ 3. Пряме оподаткування , інші податкові платежі

1. Податок на прибуток підприємств.
2. Податок з доходів фізичних осіб.
3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.
4. Плата за землю.
5. Платежі за користування надрами та природними ресурсами.
6. Інші податкові платежі.

На практичних заняттях студенти під керівництвом викладача виконують запропоновані їм завдання після самостійного вивчення теми, користуючись літературними джерелами і конспектом лекцій.

Розподіл часу практичних занять відповідно до змістового модуля наведений у таблиці:

Зміст заняття	Кількість годин	
	6.030509 ОіА	
	денне навчання	заочне навчання
ЗМ 1. Теоретичні основи оподаткування	10	2
Тема 1. Сутність податків.. Функції податків..	1	—
Тема 2. Принципи оподаткування.	2	—
Тема 3. Класифікація об'єктів оподаткування. Джерела та способи сплати податків.	1	
Тема 4. Класифікація податків	2	—
Тема 5. Місцеві податки та збори	—	—
Тема 6. Патентування підприємницької діяльності.	4	2
ЗМ 2. Непряме оподаткування.	14	2
Тема 1. Акцизний збір	4	—
Тема 2. Податок на додану вартість.	10	2
ЗМ 3. . Пряме оподаткування доходів і майна.	12	2
Тема1. Податок на прибуток підприємств:	4	1
Тема 2. Податок з доходів фізичних осіб	4	1
Тема 3. Податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів.	2	—
Тема 4. Плата за землю	2	—
Тема 5. Платежі за користування надрами та природними ресурсами	—	—
Разом	36	6

2. Вказівки до проведення занять

Заняття 1 – семінар

1. Мета заняття:

розглянути порядок проведення практичних занять, а також їх зміст, осмислити значення податків для суспільства, підґрунтя виникнення обов'язків людини перед суспільством і державою, сучасні погляди на значення податків, ознайомитись із способами формування доходів держав.

2. Свої знання студенти виявляють шляхом виступу і дискусії на семінарі за планом:

2.1. Способи формування доходів держав в історичному аспекті.

2.2. Сутність податків у соціологічному й прагматичному значенні.

2.3. Функції податків.

2.4. Регулююча й стимулююча функції податків у податковому законодавстві України.

Література: 1, 2, 3, 10, 11

Заняття 2 – семінар

1. Мета заняття:

розглянути еволюцію теорії оподаткування, охарактеризувати способи стягнення податків, об'єкт оподаткування, погляди відомих вчених щодо пріоритетності тих чи інших податків, класифікацію податків

2. Теоретичні питання для семінару:

2.1. Принципи оподаткування А. Сміта

2.2. Залежність між середніми ставками оподаткування і податковими надходженнями до бюджету..

2.3. Принципи побудови системи оподаткування в Україні.

2.4. Принципи стягнення податків.

2.5. Способи сплати податків.

2.5. Класифікація податків.

Література: 1, 2, 3, 10, 11

Заняття 3

1. Мета заняття:

Розглянути нормативну базу оподаткування, класифікацію податків за рівнями податкового регулювання в Україні, одержати практичні навички обчислення суми комунального податку.

2. Теоретичні питання:

2.1. За яким принципом система податків в Україні розподіляється на загальнодержавні й місцеві податки?

2.2. Навести перелік загальнодержавних податків.

2.3. Навести перелік місцевих податків.

2.4. Платники місцевих податків.

2.5. Об'єкти оподаткування місцевими податками.

3.Завдання для практичної роботи:

Завдання №1

Визначити суму комунального податку за УІ квартал і заповнити рядки табл. 1:

Таблиця 1 – Розрахунок комунального податку

№ з/п	Показники	Код рядка	Усього
1	Кількісний склад працівників за базовий податковий (звітний) період, чол.	01	1006
2	Неоподатковуваний мінімум доходів громадян, грн.	02	
3	Річний фонд оплати праці (р.01 x р.02)	03	
4	Ставка комунального податку, %	04	
5	Нараховано податку за базовий податковий (звітний) період (р.03 x р.04)	05	

Література: 1, 2, 3, 10, 11.

Заняття 4

1. Мета заняття:

Закріпити теоретичні знання з питань патентування деяких видів підприємницької діяльності, одержати практичні навички обчислення необхідної кількості торгових патентів і суми їх вартості.

2. Теоретичні питання:

2.1 Сутність патентування підприємницької діяльності. Оприлюднення торгового патенту.

2.2. Види діяльності, що підлягають патентуванню.

2.3. Види торгових патентів.

2.4. Пільговий торговий патент.

2.5. Вартість торгових патентів

2.6. Порядок сплати вартості торгових патентів під час їх придбання.

2. Завдання для практичної роботи:

Завдання №2

Визначити, скільки торгових патентів необхідно придбати підприємству і яку суму треба сплатити за придбання патентів, якщо суб'єкт підприємницької діяльності здійснює торгівлю в м. Харкові за готівкові кошти:

- будівельними матеріалами в будинку, який орендує у приватного підприємця. Будинок розташований на вул.. Пушкінській;

- хлібом і хлібобулочними виробами у спеціально обладнаному кіоску на вул. Армійській;

- санітарно-гігієнічними виробами в павільйоні на вул. Весніна.

Крім того він здійснює торгівлю будівельними матеріалами з гуртового складу за безготівкові кошти.

Література: 4, 10.

Заняття 5

1. Мета заняття:

Закріпити теоретичні знання з питань патентування деяких видів підприємницької діяльності, одержати практичні навички обчислення необхідної кількості торгових патентів і суми їх вартості.

3. Теоретичні питання:

2.1. Вартість торгових патентів

2.2. Порядок сплати вартості торгових патентів за звітний місяць.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №3

Визначити кількість торгових патентів і суму сплати їх вартості за місяць, якщо відомо наступне:

Суб'єкт підприємницької діяльності у торговому павільйоні здійснює два види діяльності: роздрібну торгівлю товарами легкої промисловості і торговельно-виробничу – має бар, де продаються безалкогольні напої, різні бутерброди, тістечка. Органами місцевого самоврядування встановлена вартість торгового патенту відповідно 90 і 100 грн. на місяць.

Завдання №4

Визначити, яку кількість торгових патентів необхідно придбати і яку суму треба сплатити до бюджету, якщо діяльність здійснюється в обласному центрі в квітні. Вказати граничну дату сплати вартості торгового патенту.

Підприємство реалізує за готівкові кошти товари власного виробництва через магазин, вбудований в адміністративний корпус, фізичним особам, які перебувають з ним у трудових відносинах, та іншим фізичним особам. На підприємстві здійснюється також торговельно-виробнича діяльність – харчування працівників у їдальні.

Завдання №5

Підприємство здійснювало перукарські послуги в березні в м. Харкові й районних центрах: Зміїві і Балаклії. Вартість торгового патенту дорівнює нижній граничній величині, встановленій Законом України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». Визначити суму платежів до бюджетів за торгові патенти і граничну дату сплати.

Завдання №6

Визначити, скільки торгових патентів необхідно придбати підприємству і яку суму треба сплатити під час їх придбання до бюджету.

Суб'єкт підприємницької діяльності здійснює торгівлю в м. Харкові за готівкові кошти:

- будівельними матеріалами у будинку, який орендує у приватного підприємця. Будинок розташований на вул. Артема;
- хлібом і хлібобулочними виробами у спеціально обладнаному кіоску на вул. Тарасівській;
- насінням овочевих культур у павільйоні на вул. О. Яроша.

Крім того він здійснює торгівлю будівельними матеріалами з оптового складу за готівкові кошти.

Література: 4, 10.

Тестовий контроль за змістовим модулем 1.

Заняття 6

1. Мета заняття:

закріпити теоретичні знання правових основ обчислення і сплати акцизного збору, визначення платників акцизного збору та об'єктів оподаткування, придбати практичні навички обчислення суми податкового зобов'язання з акцизного збору

2. Теоретичні питання:

2.1. Сутність акцизного збору, платники.

2.2. Об'єкти оподаткування.

2.3. Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного збору.

2.4. Порядок визначення суми акцизного збору.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №7

Визначити суму акцизного збору, яку зобов'язано сплатити підприємство за січень, враховуючи, що ставка акцизного збору за 1л 100% спирту –34 грн.

Підприємство первинного виноробства для виготовлення виноградних виноматеріалів (сусла) у грудні закупило без сплати акцизного збору спирт етиловий (код 2207) – 100 л із вмістом спирту 80% об'єму. Залишки спирту (10 л) були витрачені на технічні потреби.

Завдання №8

Визначити загальну суму акцизного збору, яку завод зобов'язаний сплатити до бюджету протягом лютого, враховуючи, що останнє відвантаження відбулося 25 лютого, а також відпускну ціну однієї пляшки.

20 січня лікero-горілчаний завод закупив у підприємства-виробника спирту 100 л з концентрацією спирту за об'ємом 80% (код 2207).

Ставка акцизного збору 34 грн. за 1 л 100% спирту.

У лютому завод відвантажив підакцизну продукцію – 100 пляшок горілки по 0,5 л з концентрацією спирту 40% об'єму. Собівартість виготовлення однієї пляшки – 0,90 грн., прибуток – 0,15 грн.

Література: 8, 10.

Заняття 7

1. Мета заняття:

закріпити теоретичні знання правових основ обчислення і сплати акцизного збору, придбати практичні навички у визначенні платників акцизного збору, обчисленні суми податкового зобов'язання з акцизного збору.

2. Теоретичні питання:

2.1. Дата виникнення податкових зобов'язань з акцизного збору.

2.2. Порядок сплати акцизного збору.

2.3. Особливості надання податкового векселя виробниками алкогольних напоїв.

2.4. Терміни надання звітності з акцизного збору.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №9

Визначити суму податкового зобов'язання з акцизного збору за такими даними: фактичні обсяги реалізації сигарет з фільтром "Екстра" за звітний період 50000 пачок (1000000 шт. сигарет), ставка акцизного збору 60 грн. за 1000 шт. і 20% з обороту від ціни реалізації. Мінімальне податкове зобов'язання 100 грн. за 1000 шт.

Завдання №10

Розрахувати суму акцизного збору. Визначити вартість 1 автомобіля після розмитнення, виходячи з наступної інформації:

1. Підприємство оформило вантажну митну декларацію на ввезення 3 автомобілів з двигуном внутрішнього згоряння з робочим об'ємом двигуна 1500 см³. Дані наведені в табл. 2.

Таблиця 2 – Дані для розрахунку

№ п/п	Код за гармонізованою системою	Опис товару	Митна вартість, дол.	Ставка акцизного збору, євро/см ³	Ставка ввізного мита, євро/см ³
1.	87.03.31100	Новий	6000	0,2	0,1
2.	87.03.31901	Був у користуванні до 5 років	3000	0,4	0,2
3.	87.03.31903	Був у користуванні понад 5 років	2000	0,6	0,3

2. Збори за митне оформлення автомобілів – 0,2% від митної вартості (але не більше 1000 дол.). Офіційний курс євро на дату митних процедур – 10,8 грн., долара – 8,7 грн.

Література: 8, 10.

Заняття 8

1. Мета заняття:

закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування податком на додану вартість, одержати практичні навички з визначення платників податку, бази оподаткування, суми податкових зобов'язань.

2. Теоретичні питання:

2.1. Сутність податку на додану вартість, платники податку.

2.2. Об'єкти оподаткування.

2.3. Пільги з податку на додану вартість.

2.6. Механізм визначення бази оподаткування податком на додану вартість.

2.7. Механізм визначення податкових зобов'язань.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання № 11

Визначити суму податкових зобов'язань, якщо у звітному місяці здійснено операції, наведені у табл. 3:

Таблиця 3 – Перелік господарських операцій

№ з/п	Найменування операції	Сума, грн.
1	2	3
1	Передача основних фондів у якості внеску до статутного фонду іншої юридичної особи	80000
2	Сплата орендного платежу за договором фінансового лізингу	1200

1	2	3
3	Продаж вантажного автомобіля	2400
4	Виконання будівельних робіт з реконструкції гуртожитку в житловий будинок за рахунок коштів фізичних осіб з наступною передачею квартир у їх власність. Підписано акт виконаних робіт	120000
5	Зарахування на банківський рахунок грошових коштів за послуги згідно з договором оперативного лізингу	750
6	Зарахування на банківський рахунок грошових коштів за виконані будівельно-монтажні роботи з реконструкції гуртожитку в житловий будинок за рахунок коштів фізичних осіб	90000
7	Виплата заробітної плати працівникам: - готівковими коштами - натуральними видачами	9500 2200
	А саме: борошно – 1000 кг. за ціною 2,20 грн./кг.; промисловими товарами – жіночими чоботами – 20 пар за ціною 200 грн./пару Ціна придбання товарів складала (з ПДВ): за борошно – 2,64 грн./кг. за чоботи жіночі – 240 грн./пара	

Література: 5,10.

Заняття 9

1. Мета заняття:

одержати практичні навички визначення сум податкового кредиту і сум податку на додану вартість до сплати в бюджет за звітний період.

2. Теоретичні питання:

2.1. Сутність податкового кредиту, особливості його формування.

2.2. Визначення суми чистих податкових зобов'язань з ПДВ.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання № 12

Визначити суму податкових зобов'язань, податкового кредиту та суму податку на додану вартість, яку необхідно сплатити до бюджету за результатами другого кварталу за даними, наведеними у табл.4 і 5.

Таблиця 4 – Перелік господарських операцій (варіант 1)

№ з/п	Дата операції	Найменування операції	Сума, грн.
1	25.03	Перераховані кошти за сировину постачальнику "А". Одержана податкова накладна	18 000
2	10.04	Відвантажена готова продукція покупцю "Б"	42 000
3	25.04	Одержані кошти на банківський рахунок від покупця "В" як передоплата	36 000
4	05.05	Оприбуткована сировина від постачальника "А"	18 000
5	10.06	Одержані кошти на банківський рахунок від покупця "Б" за готову продукцію	30 000

Таблиця 5 – Перелік господарських операцій (варіант 2)

№ з/п	Дата операції	Найменування операції	Сума, грн.
1	28.03	Одержані кошти на банківський рахунок від покупця "А" як передоплата	18 000
2	02.04	Перераховані кошти за сировину постачальнику "Б".	36 000
3	25.04	Відвантажена готова продукція покупцю "А"	24 000
4	12.05	Відвантажена готова продукція покупцю "В"	12 000
5	05.06	Оприбуткована сировина від постачальника "Б". Одержана податкова накладна	36 000

Література: 5,10.

Заняття 10

1. Мета заняття:

одержати практичні навички визначення сум податкового кредиту і сум податку на додану вартість до сплати в бюджет за звітний період.

2. Теоретичні питання:

2.1. Сутність податкового кредиту, особливості його формування.

2.2. Визначення суми чистих податкових зобов'язань з ПДВ.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання № 13

Визначити суму чистих податкових зобов'язань з податку на додану вартість, яку необхідно сплатити до бюджету за звітний період.

У звітному місяці підприємство – платник податку на додану вартість відвантажило товари вартістю 3600 грн., оплата відвантаженого товару відбулася частково – 1800 грн., крім того, у вигляді передплати на банківський рахунок поступили кошти за не відвантажені товари – 6000 грн., підприємство відвантажило товари в рахунок передплати тільки на суму 3600 грн.

У звітному місяці підприємство оприбуткувало товари для господарської діяльності вартістю 18000 грн., одержало податкових накладних на останнє число місяця загальною сумою 14400 грн. В оплату оприбуткованих товарів з банківського рахунку списано 12000 грн.

Визначити суму податкових зобов'язань і суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті до бюджету за двома варіантами:

Варіант 1 – якщо підприємство здійснює операції з торгівлі за готівку і обсяги його оподаткованих операцій протягом останнього календарного року становили 220000 грн. За тридцять календарних днів до початку нового календарного року підприємство подало заяву про обрання дати виникнення податкових зобов'язань як дати надходження грошових коштів у касу або на банківських рахунок.

Варіант 2 – підприємство оподатковується у загальному порядку.

Завдання № 14

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет за звітний місяць, виходячи з переліку господарських операцій, наведених у табл. 5.

Таблиця 5 – Перелік господарських операцій за звітний місяць

№ п/п	Найменування операції	Сума, грн.	
		Минулий місяць	Звітний місяць
1	Надійшли на банківський рахунок кошти у вигляді штрафів за невиконання умов контракту	200	400
2	Підписані акти виконання ремонтно-будівельних робіт для замовника „Д” за договірною ціною	2400	1200
3	Відвантажені товари покупцю „А”	3600	---
4	Надійшли кошти за відвантажені товари від покупця „А”	1200	2400
5	Перераховані кошти за сировину постачальнику „Б” як передоплата (одержано податкову накладну)	3200	---
6	Оприбуткована сировина від постачальника „Б”	---	3200
7	Надійшли кошти у вигляді авансу від замовника „В”	---	5400
8	Виконані роботи за контрактом із замовником „В” (підписані акти)	---	6000
9	Передано майно підприємству орендарю згідно з договором оперативного лізингу	---	1000
10	Оприбутковані матеріальні цінності для виробничого використання від постачальника „Г”	1200	5600
11	Перераховані кошти за матеріальні цінності постачальнику „Г” (одержана податкова накладна)	1200	4200

Література: 5,10.

Заняття 11

1. Мета заняття:

одержати практичні навички визначення сум податкового кредиту і сум податку на додану вартість до сплати в бюджет за звітний період.

2. Теоретичні питання:

2.1. Підстави для формування податкового кредиту.

2.2 Визначення суми чистих податкових зобов'язань з ПДВ.

2.3. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання № 15.

Визначити суму податку на додану вартість, яку необхідно сплатити до бюджету за результатами звітного місяця за переліком операцій, наведених у табл.6.

Таблиця 6 – Господарські операції за звітний місяць

№ п/п	Найменування операції	Сума, грн.
1	Перераховані грошові кошти нерезиденту „Б” у вигляді передоплати за товари	48000
2	Одержано на банківський рахунок кошти від нерезидента „А” у вигляді авансу за роботи	60000
3	Ввезені від нерезидента „Б” товари (є ВМД)	48600
4	Виконані роботи для нерезидента „А”. Підписані акти	72000
5	Перерахована передоплата постачальнику „В” за товари. Одержана податкова накладна.	120600
6	Зараховані на баланс основні засоби, одержані від постачальника „Д” для оподатковуваних операцій	96000

Література: 5,10.

Заняття 12

1. Мета заняття:

закріпити практичні навички визначення сум податкового кредиту і сум податку на додану вартість до сплати в бюджет за звітний період.

2. Теоретичні питання:

2.1. Дата виникнення податкового кредиту.

2.2 Визначення суми чистих податкових зобов'язань з ПДВ.

2.3. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання № 16

Визначити суму чистих податкових зобов'язань з податку на додану вартість, виходячи з переліку господарських операцій (табл. 7).

Таблиця 7 – Перелік господарських операцій

№ п/п	Найменування операції	Сума, грн.
1	Списана залишкова вартість споруд 1-ї групи	3400
2	Перераховані в порядку попередньої сплати за сировину і матеріали 11 числа звітнього місяця кошти	72000
	У тому числі ПДВ	12000
3	Одержані матеріальні цінності, роботи, послуги, за які здійснена попередня оплата (є податкова накладна)	660000
	У тому числі ПДВ	110000
4	Одержане пальне за умови, що оплата не проведена, отримана податкова накладна	240000
	У тому числі ПДВ	40000
5	Перераховані кошти за пальне 21 числа звітнього місяця	240000
	У тому числі ПДВ	40000
6	Нарахована заробітна плата працівникам	2000
7	Оплачено рахунки за електроенергію, одержано податкову накладну	4800
8	Виплачена заробітна плата працівникам	2000
9	Перераховані кошти за відеоапаратуру для невиробничого використання на території України (одержано податкову накладну)	840
	У тому числі ПДВ	140
10	Нараховані збори на соціальні заходи	750
11	Перераховано збори на соціальні заходи	1760
12	Одержано аванс від покупця „А”	8400
13	Надійшли кошти на банківський рахунок від покупця „Б” (замовника) у порядку попередньої оплати	3600
14	Відвантажено продукцію, виконані роботи для покупців „А” і „Б”	720000
15	Одержано кошти за відвантажену продукцію, виконані роботи від покупців «А» і «Б»	600000
16	Одержано кошти у вигляді штрафів и пені згідно з умовами контрактів	350
17	Одержана безповоротна фінансова допомога	13400

Тестовий контроль за змістовим модулем 2, рішення ситуаційних завдань.

Література: 5,10.

Заняття 13

1. Мета заняття:

закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування прибутку підприємств, одержати практичні навички розрахунку валових доходів, валових витрат і податку на прибуток підприємств.

2. Теоретичні питання:

2.1. Платники податку на прибуток.

2.2 Об'єкт оподаткування.

2.3. Валові доходи.

2.4. Валові витрати.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №17

Визначити суму валових доходів, валових витрат і податкове зобов'язання з податку на прибуток за даними, наведеними у табл. 8,9. У попередньому році оподатковуваний прибуток дорівнював 450 тис. грн.

Таблиця 8 – Витяг з балансу підприємства

Актив	На початок року	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	104,1	352,6
II. Оборотні активи:		
а) виробничі запаси	728,7	891,7
б) незавершене виробництво	40,2	39,7
у тому числі		
сировина і напівфабрикати	40,0	32,0
в) грошові кошти, розрахунки та інші активи	777,3	1314,4
Баланс	1650,3	2598,4

Основні засоби підприємства складаються з виробничих засобів 2-ї групи. Амортизаційні відрахування за звітний квартал дорівнювали 6.5 тис. грн.

Таблиця 9 – Господарські операції за звітний період

№ п/п	Показники	Сума, тис. грн.
1.	Продаж робіт, послуг (виручка від реалізації)	6000,0
2.	Витрати на придбання сировини, матеріалів (балансова вартість)	2500,0
3.	Витрати на поточний ремонт основних виробничих фондів 2-ї групи	19,0
4.	Сплата орендного платежу за договором оперативного лізингу	150,0
5.	Нарахована заробітна плата працівникам	500,0
6.	Відрахування на соціальні заходи (нараховані)	188,0
7.	Відрахування на соціальні заходи (сплачені)	238,0
8.	Витрати на утримання органу управління асоціації	55,0
9.	Витрати, пов'язані з набором робітників	20,0
10.	Витрати на послуги комерційних банків	70,0
11.	Витрати на експлуатації їдальні на харчування працівників підприємства	7,0
12.	Витрати на утримання гуртожитку	6,0
	Із них на заробітну плату	5,0
13.	Витрати на сплату відсотків за фінансові кредити	30,0
	Із них прострочені	4,0
14.	Сплата штрафів за невиконання умов контрактів	25,0
15.	Сплата комунального податку	2,0
16.	Сплата прибуткового податку з доходів фізичних осіб (працівників)	50,0
17.	Сплата податку на землю	12,0
18.	Сплата податку з власників транспортних засобів	8,0
19.	До оцінка залишків матеріальних засобів	15,0
20.	Зарахування на банківський рахунок коштів у вигляді фінансової допомоги	120,0
21.	Витрати на рекламні заходи щодо поширення попиту на продукцію	11,0
22.	Витрати на участь у виставках з безоплатною роздачею зразків і надання послуг з рекламними цілями	14,0
23.	Одержано штрафів, пені	9,0
24.	Витрати на професійну підготовку працівників	12,0

Література: 6,10.

Заняття 14

1. Мета заняття:

закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування прибутку підприємств, одержати практичні навички розрахунку податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств за звітний період.

2. Теоретичні питання:

2.1. Порядок визначення суми податкових зобов'язань з податку на прибуток.

2.2. Який договір є довгостроковим згідно із законом України "Про оподаткування прибутку підприємств"?

2.3. Порядок визначення доходу від виконання довгострокового договору

2.4. Порядок сплати податку на прибуток і надання звітності.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №18

Визначити суму податку на прибуток, яку належить сплатити в Україні, якщо резидент здійснює підприємницьку діяльність і на території України, і в Іспанії.

У звітному періоді підприємство одержало прибуток від діяльності в Україні 800 тис. грн., в Іспанії – 400 тис. грн. (у перерахунку на національну валюту України за офіційним курсом НБУ).

В Іспанії сплачено податок на прибуток 140 тис. грн., що підтверджено довідкою відповідного податкового органу Іспанії.

Завдання №19

Виконати розрахунок сум доходу від виконання довгострокових контрактів у I і II кварталах. Скласти розрахунок за формою №2-ддз (додаток Б), а також звіт за формою №1-ддз (додаток А) за даними табл. 10.

Таблиця 10 – Вихідна інформація для завдання №11

№ контракту	Дата підписання контракту	Дата надання авансу	Дата закінчення контракту	Договірна ціна за контрактом, тис. грн.	Договірна ціна за додавковою угодою, тис. грн..	Сума витрат, тис. грн..		Сума авансу за I квартал , тис. грн..
						за планом	фактично у I і II кварталах	
1	10.11.09	02.01.10	01.12.10	6 000	8 500	5 400	1 080	2 500
2	01.08.09	01.09.09	30.06.10	10 000	15 000	9 000	2 700	5 000
3	20.02.10	20.03.10	01.10.10	8 000	не укладали	7 200	1 100	–
4	11.03.10	01.04.10	01.09.10	5 500	не укладали	4 500	–	–

Література: 6,10.

Заняття 15

Мета заняття:

1.1. Закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування доходів фізичних осіб, одержати практичні навички визначення оподатковуваного доходу.

2. Теоретичні питання:

2.1. Платники податку з доходів фізичних осіб.

2.2. Об'єкт оподаткування.

2.3. Податковий кредит.

2.4. Податкові соціальні пільги.

2.5. Ставки податку.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №20

Визначити суму податку на доход фізичної особи за звітний місяць за наступними даними:

1. Нарахована заробітна плата за виконання основної роботи 1000 грн.

2. Нарахована заробітна плата за сумісництво 200 грн.
3. Виплачена матеріальна допомога 300 грн.
4. Перераховано вищому навчальному закладу плату за навчання 650 грн.

Завдання №21

Визначити суму податку на доход фізичної особи за даними, наведеними у табл. 11.

Таблиця 11 –Нарахована сума за місяць

№ п/п	Найменування виплати	Сума, грн.
1.	Заробітна плата за виконання трудових зобов'язань за місцем основної роботи	1850
2.	Премії	420
3.	Виплати за роботу за сумісництвом	600
4.	Дивіденди на акції	900
5.	Матеріальна допомога	850
6.	Подарунки до свят	300
7.	Пожертвування до неприбуткових організацій	350
8.	Підприємство здійснило плату за навчання фізичної особи у вищому навчальному закладі	1000

Література: 9, 10.

Заняття 16

Мета заняття:

1.1. Закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування доходів фізичних осіб, одержати практичні навички визначення об'єкта оподаткування і суми податку на дохід.

2. Теоретичні питання:

2.1. Податковий кредит.

2.2. Особливості нарахування і сплати податку з окремих видів доходів.

2.3. Порядок сплати податку до бюджету.

2.4. Порядок надання декларації про майновий стан і доходи

3.Завдання для практичної роботи:

Завдання №22

Визначити суму податку на доход фізичної особи, яка має трьох дітей до 18 років і за звітний місяць їй нараховані суми, наведені у табл. 12.

Таблиця 12 –Нарахована сума за місяць

№ п/п	Найменування виплати	Сума, грн.
1.	Заробітна плата	1850
2.	Матеріальна допомога	900
3.	Виплати за лікарняним листом	1150

Завдання №23

Визначити суму податку на доход фізичної особи за даними, наведеними у табл. 13.

Таблиця 13 – Вихідна інформація

№ п/п	Найменування показника	Сума, грн.
1.	Нарахована заробітна плата за жовтень	2150
2.	Нарахована вихідна допомога	2420
3.	Фізична особа має трьох дітей до 18 років	

4.Контрольна робота: вирішення ситуаційних вправ

Література: 9,10.

Заняття 17

Мета заняття:

1.1. Закріпити теоретичні знання правових основ оподаткування власників транспортних засобів і самохідних машин і механізмів, одержати практичні навички визначення об'єкта оподаткування і суми податку.

2. Теоретичні питання:

2.1. Платники податку.

2.2. Об'єкти оподаткування.

2.3. База оподаткування і ставки.

2.4. Порядок складання розрахунку податку

2.5. Порядок сплати податку.

3. Завдання для практичної роботи:

Завдання №24

Скласти "Розрахунок податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин та механізмів". якщо на 1 січня на балансі підприємства налічувались транспортні засоби, характеристики яких наведені у табл. 14.

Таблиця 14 – Характеристики транспортних засобів

Марка транспортного засобу	Модель транспортного засобу	Код згідно з Гармонізованою системою опису та кодуванням товарів	Об'єм циліндра двигуна (см. куб.)	Кількість, шт.
КамАЗ	55102	8704	10850	2
Деу	Ланос	8703	1500	1
УАЗ	452	8703	2445	1

Література: 10.

Заняття 18

Мета заняття:

1.1. Закріпити теоретичні знання правових основ плати за землю, одержати практичні навички розрахунку плати за землю і складання податкової декларації.

2. Теоретичні питання:

2.1. Платники податку.

2.2. Об'єкти оподаткування.

2.3. Диференціація ставок плати за землю.

2.4. Порядок складання розрахунку плати за землю.

2.5. Порядок сплати податку.

3.Завдання для практичної роботи:

Завдання №25

Розрахувати суму податку за землю, якщо підприємство має дві ділянки землі в межах м. Харкова площею 1500 кв. м. і 5000 кв. м. Базова вартість 1 кв. м. на 01.01.2005 р. – 115,16 грн. Коефіцієнти до базової оцінки :

–зональний – 3,62;

– функціонального використання для першої ділянки 0,7, для другої – 2,5;

–інтегральний локальний коефіцієнт – 1,228.

Коефіцієнти індексації грошової оцінки землі дорівнювали за інформацією Держкомзему : за 2005 р. – 1,035, за 2007 р. –1,028, за 2008 р. – 1,152, за 2009 р. – 1,059 (за 2006 р. нормативна оцінка землі не індексувалась).

Перша ділянка землі зайнята житловим фондом, друга використовується для виробничих потреб.

Завдання №26

Розрахувати суму податку за землю, якщо підприємство знаходиться у населеному пункті з чисельністю більше 1 000 тис. чол. і користується ділянкою землі площею 12 000 кв. м. Крім того. для тимчасового користування йому відведено з резервного фонду сільськогосподарських угідь 2 га ріллі. Вартість землі резервного фонду 14 000 грн. за 1 га.

Література: 7,10.

Список джерел

1. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 19 липня 1999 р.
2. Закон України «Про Державну податкову службу в Україні від 26.01 1993 року із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 19 липня 1999 р.
3. Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами» від 21.12.2000 р. // Все про бухгалтерський облік, 8 жовтня 2001 р.
4. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996 р. // Все про бухгалтерський облік, 25 січня 1999 р.
5. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – 2007 р.– № 70.
6. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.1997 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – 2009 р.–№ 54.
7. Закон України «Про плату за землю» від 19.09.1996 р. // Урядовий кур'єр, 19 жовтня 1996 р.
8. Декрет Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір» від 26.12.1992 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік, 16 липня 2001р.
9. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» // Все про бухгалтерський облік. – 2009 р.– № 79.
10. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І., Шкурко О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Оподаткування підприємств», Харків: ХНАМГ, 2007 . – 163 с.
11. Кизилова Л. О., Кизилів Г. І. Оподаткування підприємств. Ч. 1. Теоретичні та організаційні основи оподаткування. Навчальний посібник. 2-е вид - Харків: ХНАМГ, 2008. – 145 с.

Додаток А

Форма № 1-ддз

ЗВІТ

про результати діяльності виконавця
довгострокових договорів
за _____ 2010 р.

Назва підприємства

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Одиниця виміру: тис. грн.. з одним десятковим знаком

Назва показника	Код рядка	За звітний період	За звітний період (з початку року)
1	2	3	4
Кількість договорів, за якими проводився розрахунок показників: а) усього у т. ч. б) закінчених	01		
Сума фактичних витрат, пов'язаних із виконанням довгострокових договорів (контрактів)	02		
Сума доходу, нарахованого у зв'язку із виконанням довгострокових договорів (контрактів)	03		
Сума від перерахунку податкових зобов'язань по завершених довгострокових договорах	04		
Сума авансів або передплат, не віднесених для цілей оподаткування до складу валового доходу звітного періоду	05		

Додаток Б

Форма № 2-ддз

РОЗРАХУНОК

суми доходу у зв'язку із виконанням довгострокових договорів (контрактів)

за _____ 2010 р.

Назва підприємства

Одиниця виміру: тис. грн.. з одним десятковим знаком

Назва показника	Код рядка	Предмет договору		Усього
1	2	3	4	5

1. Загальні дані

Назва замовника	01			
Номер договору				
Дата укладання				
Дата закінчення				
Фактичні дані завершення договору				
Загальна договірна ціна довгострокового договору	02			
Сума загальних витрат, що плануються при виконанні довгострокового договору	03			

2. Розрахунок доходу

Сума фактичних витрат звітного кварталу	04			
Оціночний коефіцієнт виконання довгострокового договору (ряд.04:ряд.05)	05			
Дохід у в звітному кварталі за наслідками виконання довгострокового договору (ряд.02x ряд.05)	06			

3. Визначення суми авансів та передплат

Сума авансів або переоплат, надані виконавцю у звітному періоді	07			
Сума авансів або переоплат, не віднесені до складу валового доходу у попередньому звітному періоді	08			
Сума авансів або переоплат, що не підлягають включенню до складу валового доходу звітного періоду (ряд.07+ ряд.08 – ряд.06)	09			

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять

з дисципліни

ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

(для студентів 4 курсу денної і 5 курсу заочної форм навчання напрямів підготовки 0501 – "Економіка і підприємництво", 6.030509 „Облік і аудит" та 6.030504 " Економіка підприємства")

Укладач: Кизилова Людмила Олександрівна

Редактор: М. З. Аляб'єв

Комп'ютерне верстання: О. А. Балашова

План 2010, поз: 331 М

Підп. до друку 05.07.2010
Друк на ризографі
Тираж 50 пр.

Формат 60х84/16
Ум.-друк. арк. 1,2
Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства
вул.. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rektorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011